

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 3938/2023 din data de 30.03.2023

Biroul permanent al Senatului

L. 139 / 3.04.2023

Domnului Mario-Ovidiu OPREA,
Secretar General al Senatului României

Stimate domnule Secretar General,

În legătură cu adresa dumneavoastră nr. XXXV/656 din 13.02.2023, prin care ați solicitat avizul Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul Penal (b48/07.02.2023)*, vă facem cunoscut că aceasta a fost analizată de Comisia nr. 1 reunită - „Legislație și cooperare interinstituțională”, în ședința din data de 23.03.2023.

Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere. În acest sens, au fost avute în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești” din cuprinsul prevederilor anterioare similare ale art. 38 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

În urma analizei propunerii legislative, comisia de specialitate a Consiliului a formulat următoarele observații:

1. Referitor la propunerea de modificare a **art. 19 alin. (3) din Codul penal**, Comisia a apreciat că propunerea nu este oportună.

Astfel, în prezent, dispozițiile art. 19 alin. (3) instituie o prezumție de legitimă apărare în ipoteza în care fapta este comisă pentru a respinge pătrunderea în spațiul de locuit prin violență, viclenie, efracție sau alte asemenea mijloace frauduloase, asimilând această pătrundere cu atacul prevăzut la alin. (2).

Ipoteza propusă de inițiatori nu presupune, însă, o acțiune asimilată atacului reglementat la art. 19 alin. (2) ca în cazul prevederilor actuale ale art. 19 alin. (3), ci chiar un atac, săvârșit în anumite situații particulare, astfel că se circumscrie prevederilor alin. (2). Prin urmare, în condițiile

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

în care se propune, practic, a se asimila o acțiune (constând într-un atac) cu o acțiune de același fel, propunerea este una redundantă.

În plus, se constată că inițiatorii au în vedere două situații particulare, una în care atacul este săvârșit de către o persoană „*având asupra sa o armă de foc*”, iar a doua în care atacul este săvârșit „*cu obiecte, dispozitive, substanțe sau animale ce pot pune în pericol viața, sănătatea ori integritatea corporală a persoanelor.*”

Dacă în cazul celei de-a doua ipoteze este necesar ca atacul să fi fost săvârșit cu obiecte, dispozitive etc. (deci prin folosirea acestora), în prima ipoteză nu este prevăzută o astfel de condiție. Pare a reieși că nu este necesar ca arma de foc să fi fost folosită pentru atac sau să fi fost vizibilă pentru cel care se apără, fiind suficient ca atacatorul să fi avut asupra sa, la momentul atacului, o armă de foc.

În cazul infracțiunii de furt calificat (spre exemplu) într-o astfel de situație se reține o variantă agravată pe considerentul că făptuitorul capătă încredere sporită în reușita acțiunii sale, fiind fără relevanță că victima nu a știut că făptuitorul are asupra sa un asemenea mijloc și, în consecință, nu s-a simțit intimidată în nici un fel.

Este, însă, de discutat dacă rațiuni similare ar putea fi avute în vedere și în cazul dat, în privința legitimei apărări trebuind a fi analizat nu doar atacul, ci și apărarea, inclusiv din perspectiva necesității unei proporționalități între acestea.

Prin urmare, este de analizat dacă s-ar putea prevedea că se prezumă a fi în legitimă apărare cel care comite fapta pentru a respinge un atac săvârșit de o persoană care are, într-adevăr, asupra sa o armă de foc, dar de care nu se folosește și de a cărei existență partea care respinge atacul nici nu are cunoștință.

2. În ceea ce privește propunerea de completare a **art. 189 alin. (1) din Codul penal**, Comisia a apreciat că s-ar impune o astfel de modificare, fiind necesar a se reglementa un tratament sancționator mai aspru în ipoteza propusă, având în vedere gradul de pericol social ridicat al infracțiunii, relevat de împrejurarea că se profită de starea de vădită vulnerabilitate a persoanei vătămate, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității sau altor cauze.

3. Cu referire la propunerea de completare a **art. 193 din Codul penal**, Comisia a reținut că reglementarea, la alin. (4), a unor noi variante agravate ale infracțiunii de lovire sau alte violențe este o chestiune de oportunitate, asupra căreia legiuitorul este chemat să decidă.

Ca o observație punctuală, în legătură cu ipoteza normativă propusă de inițiatori la alin. (4) lit. a), respectiv aceea când victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului, Comisia a reținut faptul că în situația în care subiectul pasiv este un *membru de*

familie sunt incidente prevederile art. 199 din Codul penal, care incriminează infracțiunea de *Violență în familie*.

Prin urmare, pare că textul propus ar viza doar acele situații care nu sunt acoperite de dispozițiile actuale ale art. 199, astfel că ar fi fost util a se cunoaște care a fost contextul în raport de care inițiatorii au apreciat ca fiind necesară această reglementare (spre exemplu, prin analiza unor eventuale date statistice în acest sens).

Astfel, potrivit art. 6 alin. (1) și (2) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare, soluțiile pe care proiectul de act normativ le cuprinde „*trebuie să fie temeinic fundamentate (...)*”, pentru fundamentarea noii reglementări trebuind a se porni „*de la dezideratele sociale prezente și de perspectivă, precum și de la insuficiențele legislației în vigoare.*”

Comisia a mai reținut că din cuprinsul alin. (5) reiese că s-a dorit ca în cazul noilor ipoteze normative propuse la alin. (4) acțiunea penală să poată fi pusă în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate (ca în cazul ipotezelor deja existente), dar și din oficiu. Ca atare, alin. (4) ar trebui re poziționat după alineatul (2), la alin. (2¹), astfel încât să rezulte cu claritate faptul că îi sunt aplicabile prevederile alin. (3) privind punerea în mișcare a acțiunii penale.

4. Cât privește propunerea de completare a **art. 194 din Codul penal** cu două noi alineate, reglementarea unor noi variante agravate ale unei infracțiuni este o chestiune de oportunitate, asupra căreia legiuitorul este chemat să decidă.

Ca o observație punctuală, cu referire la alin. (5) propus de inițiatori, Comisia a reținut faptul că în cazul infracțiunii de vătămare corporală nu se prevede (ca în cazul infracțiunii de lovire sau alte violențe) că acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate. Or, în acest context, s-a apreciat că dispozițiile propuse nu își găsesc o justificare.

5. Comisia a apreciat că nu se justifică introducerea unor variante agravate în cazul infracțiunii prevăzute de **art. 195 din Codul penal**, față de forma de vinovăție specifică, infracțiunea de loviri sau vătămări cauzatoare de moarte fiind o infracțiune praeterintenționată.

În plus, și limitele de pedeapsă prevăzute de legea în vigoare pentru această infracțiune sunt unele prea mari, nepermițând dispunerea suspendării executării pedepsei sub supraveghere chiar și în ipoteza reținerii de circumstanțe atenuate, cu toate că, în anumite cazuri, acest lucru ar fi justificat pentru o justă individualizare a pedepsei.

6. Cu referire la propunerea vizând modificarea **art. 198 din Codul penal**, s-a reținut, sub un prim aspect, că și prevederile actuale sunt ușor redundante, în condițiile în care o încăierare presupune, în sine, participarea mai multor persoane.

Comisia a apreciat, însă, că este oportună înăsprirea tratamentului sancționator, în sensul propus.

7. În ceea ce privește propunerea de completare a **art. 208 din Codul penal** cu un nou alineat, s-a apreciat că aceasta constituie o chestiune de oportunitate, adoptarea acesteia ținând de opțiunea legiutorului.

Ca o observație punctuală, Comisia a reținut că la art. 208 sunt reglementate două variante normative, la alin. (1), respectiv la alin. (2). În acest context, câtă vreme în cuprinsul alin. (3) propus de inițiatori se face vorbire generic despre „fapte”, pare a reieși că sunt vizate ambele variante normative. Cu toate acestea, pentru o mai mare claritate a reglementării, s-a apreciat că în alin. (3) ar trebui să se specifice în mod expres că este vorba despre faptele prevăzute la alin. (1) și (2).

Sub un alt aspect, Comisia a reținut că noua ipoteză normativă este plasată de inițiatori la alin. (4), după alin. (3) care prevede că „Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.”, din expunerea de motive nereieșind dacă voința inițiatorilor a fost ca în noua ipoteză să nu fie aplicabile dispozițiile citate sau dacă, în fapt, este vorba doar despre o necorelare.

8. În privința propunerii de modificare a prevederilor **art. 257 alin. (4) din Codul penal**, s-a reținut că înlăturarea posibilității aplicării pedepsei amenzii penale ține de opțiunea legiutorului, reglementarea regimului pedepselor constituind o problemă de politică penală.

Cât privește plasarea militarilor în sfera de protecție a alin. (4) al art. 279 din Codul penal, cu consecința unui tratament sancționator mai aspru, și aceasta este o chestiune de opțiune legislativă, Comisia reținând că și anterior, sub imperiul vechiului Cod penal, era prevăzută o variantă agravată a infracțiunii de ultraj când subiectul pasiv era militar, la art. 239 alin. (5).

Pe de altă parte, în condițiile în care, așa cum se arată și de către inițiatori, și jandarmii au calitatea de militari, textul ar fi acoperitor dacă s-ar referi doar la militari, fără a mai fi menționați distinct și jandarmii.

9. Cu referire la propunerea de modificare a **art. 371 din Codul penal**, Comisia a apreciat că este oportună modificarea prevederilor alin. (1) în sensul eliminării pedepsei amenzii și

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

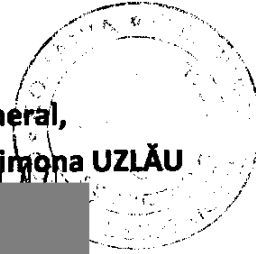
majorării limitelor pedepsei închisorii, având în vedere că a crescut numărul de infracțiuni de acest tip.

Cât privește cea de a doua modificare propusă, ce vizează introducerea unei variante calificate a infracțiunii, aceasta constituie o chestiune de oportunitate.

11. Referitor la propunerile de completare a **art. 234 alin. (1)** și de modificare a **art. 279 alin. (1) și (2) din Codul penal**, acestea vizează aspecte ce țin de opțiunea legiuitorului, de politica penală a statului.

Cu deosebită considerație,

**Secretar general,
Judecătoarea Andreea Simona UZLĂU**

Tel: (+40)21-311.69.32
Fax: (+40)21-311.69.37

Website: www.csm1909.ro
Email: legislatie@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011